

ВХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції: 29-41.
" Друкарні: 29-26.
—
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
—
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

П-80, 1970 г.

Всі українські діти до української школи! поспішаймо до школи, до школи, до школи!

На економічні теми.

Організація кооператив оборотного короткочасного кредиту, першого ступня.

(дискусійна стаття)

Підготовка до будови кредитових кооперативів першого ступня.

Українська доволена кооперативна організація кредитів з 889 кооперативами, (в т.м. 2 краєві, 100 повітових і 237 львівських) з 128 тисячами членів, з 6,571 тисячами корон у власному майні, з 20,502 тисячами корон вкладок ощадності, з 18,071 тисячами корон банківських кредитів і з 45,236 тисячами корон оборотного капіталу підпала знищенню наслідком девальвації і тілком з тяжким трудом, поборюючи брак довіри загалу, відноситься та відбудовується завдяки власним силам серед дуже тяжких господарських відносин у краю і при загальному злищенні населення.

Статистика Ревізійного Союзу за 1926 рік, що появилася останніми часами, виказує 106 кредитових кооперативів (2 краєві, 60 повітових і 44 львівських) з 40 тисяч членами, з 1,186,242 зол. у власному майні, з 2,826,808 зол. на вкладах, з 897,522 зол. на банківському кредиті і з 4,860,572 зол. на оборотному капіталі.

В 1927 році — можна рахувати напевно — стан цей піднісся на 40 до 60 проц.

Як і ці статистики видно, при допомозі Центральної Каси (Центральний Кооперативний Банк) відбудовуються у першу чергу давні, агадують основуються нові повітові кооперативи; а львівським правда стоїть тяжче з найрішніших причин. Головно відноситься брак відповідних людей на місцях.

Одначе тісна гроша, недостача як короткочасного оборотного кредиту, так і довготривалого, приватна лихварська ставка процентова на місцях та брак успішної помочі зовні, привневолює широкій загал шукати хочено рятунку в кооперативній організації своїх власних сил на підставах само- і взаємодопомоги.

Великих капіталів згради нема між населенням на місцях, однак можуть бути зібрані вкладки, які організовано, масово зібрані можуть і пованні стати нею основою, на якій можна і треба збудувати кооперативну фінансово-позичкову організацію короткочасного оборотного кредиту.

Початки вже зроблені. Звід кредитових кооперативів, сформований Центральним Кооперативним Банком (Центробанком) 28 листопада 1924 року у Львові випускав акцію в цій справі, визнаючи у праві кредитових кооперативів до ширшого ідеї ощадності та до масового збирання дрібних вкладок ощадності.

Хот все стояло ще тоді під знаком і вражінням девальвації і її наслідків, то все таки при стабілізації золотого з 1925 роком розпочато відбудовувати повітові кредитні кооперативи та писати і дискутувати на тему масового збирання дрібних вкладок ощадності.

Задумання золотого у другій половині 1925 і в 1926 році опинило цей рух на якийсь час, однак пропаганда в наслідок міжнародного конгресу ощадності в Мідленді за широким ідеї ощадності, другий над кредитових кооперативів з 30 жовтня 1926 р. у Львові, а відтак друга стабілізація золотого в 1927 р. мала за наслідок заснування українського Товариства „Ощадність“ у Львові, заснування відділів цього Товариства і збірниць ощадностей по краю та перше відкриття виставки в цілім краю „Для ощадності“ в 1927 році. Пропаганда пішла широко по краю, преса на цю тему багато писала, а вслід за цим ідеї дрібних ощадностей зникали не мало діяльних прихильників і пропагаторів і загальне життя зайняв ресурсувався та витік тепер, щоб дотерпіти ідею пропаганду повести на практичний шлях.

Відкривається тут для всіх існуючих вже неакредитованих кооперативів першого ступня у всіх видів дуже важке завдання заснувати і вводити в життя на місцях збірниць Товариства „Ощадність“, які виконуючи свою задачу ідею, планують і здійснюють збори капіталу хочено потрібний до заснування і введення у життя на місцях реєстрованих кооперативів ощадності і позичок, які відтак уможливають короткочасний оборотний кредит своїм членам можуть і повинні також стати опорою для інших місцевих на здорових підставах, опертих різничо-торговельних і продукційних кооперативів.

Щі збірниць ощадностей мусіли би бути засновані організовано, за попереднім затвердженням повітовим відділом Т-ва „Ощадність“ і під його контролею, яку могли би виконувати з рамени Відділу повітового Т-ва „Ощадність“, місцеві кооперативи, при яких збірниць пі були би засновані.

Завданням вже самих збірниць згадано кооператив, при яких збірниць ці були би засновані, було би перетворювати ті збірниць на реєстровані кооперативні ощадності і позичок короткочасного оборотного кредиту в слуханий час, тобто тоді, коли збірниць наблизяться вже кооперативною організацією хочено змагання капітал до введення в життя кооперативів.

МІХАЙЛО ОСТРОВЕРХА

Ля Скаля.

З виступів Тоті дель Монте.

I.

Щорічно, то й цього року прибула до Скалі в Америці Тоті дель Монте, найславніший сопран-коляристура, на кілька виступів у „Лючії Ламермур“ Г. Доніцетто.

Найцінніші артистичні сили, що творять у сучасному театральному мистецтві нові проломи, добутки до кращого, що творять нові школи — вони тепер в Америці.

Америка — її всемогутній долар, примамливий, шалений, сильний (так кажуть) пориває артистів. Там лаче, що артисти легко западають матеріал.

У вірній Америка „вратувала“ Європу перед повною германізму. Тепер „вратує“ її перед її знатними постатями, а даному випадку в театральному мистецтві (які бліде театральне мистецтво в порівнянні з силою германізму), щоб Європа була відома перед такими силами небезсильного рівня.

Та артисти — це діти Великі, налі, молоді, старі в шаленому житті,

ті, на сцені, в ателіє, в робітні (в сутерінах, на підлашшю) — вони діти.

З захопленням приймають вигоду, багатство, достатки, але в тузі до свого — вони це знищують, забудуть і підуть до вчорашньої блідої нужди. Вони-ж для них постійна й вірна товаришка. А гроші, багатство — гості. Вдоволені нудно товаришкою, то знову тужать за гостями. Як ті зливаються до них — на хвилину захоплюють, — а далі: пуста вигідного проживання томить їх знову...

II.

„Лючія Ламермур“ Г. Доніцетто — ця музика, як струї проміння всіяного сонця. Порив, захоплення, триумф. І ніжний біль, трагедія, яку перші стрічки інтродукції відчують. Але нема безнадійної втоми.

Поодинокі персонажі, групи едіуються в цій танкції, яка ритмічно вється у радості, в тривозі...

Сутеніє. У намісті готичку дихає проміння місяця, як на сцену виходить Лючія. Виходить на сцену Тоті дель Монте в ролі Лючії.

Возгорає Сирен. в мовчанні самотнього вечора слухає —

„Лягувала у тиші
„Самітня ніч глибока...“

І зоряно, і чисто, і ніжно, і ясно...
Душа слухає її синім промінням

Акцію таку вже існують неакредитованих кооперативів дивало вже власною, бож це стверджений факт, що існують і розвиток кожної різничо-торговельної і промислової кооперативів у високій мірі валовий від збуд тисного кооперативів різничо-торговельних і продукційних кооперативів і кредитових. Різничо-торговельні і продукційні кооперативи, засновані кредитові кооперативи будуть одночасно для себе самих фундаментом, на яким свою власну будову зводять. Тому то в інтересі їх лежить акція будови кредитових кооперативів першого ступня на місцях підтримати у своїх власних силах.

Приймаючи до будови кооперативів оборотного, короткочасного кредиту першого ступня, мусіть, накреслити план цієї будови. План цей мусіть мати на меті будову тільки життєздатних кооперативів, то значить мусіть узгайняти відносини, серед яких прийде кооперативам розвивати та поставити таку внутрішню конструкцію кредитової кооперативів, щоб вона в даних відносинах була життєздатна і відпорна на всі небезпеки, які її можуть загрожувати.

Начеркуючи план будови кооперативів короткочасного оборотного кредиту першого ступня, треба взяти під розвагу не тільки прийняті вже взори як добрі, але також треба користати з досвідів добутих іншими народами та приноворитися до цих відносин, серед яких прийде розвивати ці кооперативи.

Стоячи на цій становині треба числитися з тим, що Українська Центральна Каса кооперативів (Центральний Кооперативний Банк) є поки що за слаба, щоб на кредитах, нею уделених, могла спертися намірена організація кредитових кооперативів першого ступня, дальше що не можна, зохувати на ніякі явні чи укріті допомоги.

Отсі обставини привневолюють побудувати намірену організацію виключно тільки на самопомою, взаємодопомою і на самовистарчальності.

II.

Системи будови кредитових кооперативів у державі.

На терені тутешньої держави за анімком Познанщини знаходяться кредитові кооперативні системи Райфайзена під назвою „Кас Стефчика“ по селах і системи Шульцого по містах. Організація „Кас Стефчика“ спирається зовсім як щодо їх, ревізійних союзів — так і щодо їх Центральної Каси на дуже великих державних фондах. Організація кооперативів системи Шульцого спирається також на дуже високих грошових допомогах їх ревізійним Союзам і на укрітих допомогах у формі дуже обильних, багатоміліонних кредитів їх центральної Каси і кооперативам, завдяки яким то кредитам, відбудовується значену війною кооперація.

Обі ці організації поділялися на два ти-

пи кооперативів: сільських і міських і спираються на державних фондів, а в наслідок цього не спирають тільки на само- і взаємодопомою та не в самовистарчальності, а є повністю зависимі від тих, від котрих одержують явні і укріті допомоги.

Від обох вище згаданих організацій відбиває хорясно кооперативна організація Познанщини.

Там не поділялися кооперативна організація на сільську і міську, але створено там один „Зйоніонк спужек заробкових і господарських“ і один „Банк Зайоніонк спужек заробкових“ як центральну касу та витворено в 90 проц. на необхідності відповідальності одиницький тип кредитових кооперативів під назвою „Банки людських“, що по містах придержуються засад Шульцого а по селах приноворюються також відповідно до обставин і до головних основ Райфайзена. Знаменне, що в кооперативах цих обидвох всі верстви народу.

З кінцем 1926 року було їх 220 зі 136,000 членами, з власним майном на 6,427,000 zł., з вкладами 10,334,000 zł., з затягненим кредитом на 9,391,000 zł., з загальним уделенням на 23,691,000 zł., з загальним станом балансу на 30,988,000 zł. Неомовлену відповідальність мало 202 кооперативів. З кінцем відан виказувало 209 Банків людських 360 міліонів марок оборотного капіталу.

Статутова висота уделу в „Банках людських“ вносить голвно 500 zł. (10% Банків), а відтак 200, 250, 300, 600, 800 zł. в кількостях Банків 1000 zł. (18), в однім баку 300 zł., а кількостях Банків по 25, 30, 50 і 100 zł. та в однім тільки Банку 5 zł.

Уділь складається постійно цілком діями менше або більше дрібними частками в певних означених відступах часу. Фонди резервові дотуються обильно з річних зисків. Головною частиною оборотного капіталу становили вклади ощадності, а складання ощадностей тільки до своїх кооперативів пропагували всі економічні чи не економічні товариства і складання тако уважалось за національний обов'язок кожного. На 136,000 членів кооперативів було 69 проц. різничих, 9 проц. купців, кооперативів 11 проц. промисловців і ремісників, блж 5 проц. робітників, 4 проц. уральників і 2 проц. інших званих.

Угрупування цих банків людських є того рода, що на поодиноких територіях втворювалися по білих містах великі „Банки людські“, до яких гравітують доколичині середні і менші вже сільські „Банки людські“ та хліборобські кооперативи, звані „Рольнікі“. Сільські „Банки людські“ мають системою райфайзенським точно означений територіально округ діяльності в протиставленні до великих і середніх „Банків людських“, які діяльністю своєю обіймають ширшу територію.

В Познанщині треба було боротися з грошовою лихвою, з лихвою різних про-

ся голови Мадон і ангелів Ботічелі.

Тільки в такій грації, як спів Лючії — похилі голови Мадон Рафаеля — в усміху, чи в смутку. Тільки так усміхаються, радіють, тужать, терплять — вони...

III.

Театр виповнений ащертю, до останнього місця.

Тиша. Неначе віддихи припишкли, серця стали...

Слухають... Людина примушена подіями й фактами щоденного життя часто недовіряти тому, що прославлене. Чуття й бачити недостачі, недомагання в усьому, що вихвалене. І вічно недоволені. Вічно схилені уста в гірку усмішку.

Та — отсе... спів! Чарівний, боже ський спів...

Мов рівненський прогибни в ясному мраморі.

Мов зомлілі у розкоші постаті, різьблені в алябастрі, яких лінії — це ритм краси.

Неначе лепестки квітів, які вітер силно відриває від громади й вони спадають, зітхають.

І знову починають нове життя у стій могутньої краси!...

Міжко

присилайте передплату: